

LAKIALOITE 135/2006 vp

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tässä lakialoitteessa esitetään, että vaikeavammaisen oikeus henkilökohtaiseen avustajaan taa-taan selvällä lainmuutoksella. Samalla vaikeavammaisten avustajapalveluiden rahoitus siirretään valtiolle. Henkilökohtaisen avustajan jär-

jestelmä pitää muuttaa subjektiiviseksi oikeudeksi vaikeavammaisille henkilöille, koska nykykäytäntö ei takaa vammaisille henkilöille heidän perusoikeuksiaan ja yhdenvertaisuuttaan lain edessä.

PERUSTELUT

Vammaisten sosiaaliturva olisi ajanmukaistettava ja voimavarat kohdennettava niin, että ne kannustavat vammaisia henkilöitä aktiivisuuteen, kuten opiskeluun, työssäkäyntiin ja kuntoutukseen. Vammaisten sosiaaliturvaan ei ole yli kymmeneen vuoteen tehty merkittäviä parannuksia, vaikkakin budjettiehdotus sisältää parannuksia tulkkipalveluihin.

Hallitusohjelman ja valtioneuvoston periaatepäätöksen (2.10.2003) tavoite siitä, että ihmisten omaehtoista ponnistelua hyvinvointinsa edistämiseksi kannustetaan, ei vammaisten henkilöiden osalta voi toteutua ilman välttämättömiä avustajapalveluja. Henkilökohtaisen avustajajärjestelmän kehittäminen on tärkeää vaikeavammaisten perusoikeuksien kannalta. Avustajapalveluiden myöntämisessä on valitettavasti suuria kuntakohtaisia eroja. Henkilökohtainen avustajajärjestelmä tulisiikin muuttaa nykyistä

laajemmaksi oikeudeksi vaikeavammaisille henkilöille ja samalla siirtää sen rahoitus Kansaneläkelaitoksen alaisuuteen. Tasavertaisuuden kannalta on tärkeää, että valtio rahoittaa avustajapalveluita. Tässä aloitteessa esitetään määrärahaa vaikeavammaisten henkilökohtaisten avustajien aiheuttamien kustannusten maksamiseen kokonaan valtion menona.

Selvitysmies Erkki Paara on keväällä 2005 valmistuneessa selvityksessään sosiaali- ja terveysministeriölle esittänyt kehitysvammalain ja vammaispalvelulain yhdistämistä. Tässä yhteydessä hän myös esittää, että valtio kustantaisi lisäpanostuksellaan puolet kuntien vammaispalveluista. Näin siksi, että vammaisille ihmisille välttämättömät palvelut ovat nykyisellään liian riippuvaisia kuntien taloudellisista voimavaroista ja vammaismyönteisyydestä. Asumiseen ja itsenäiseen elämään liittyvien vammaispalve-

lujen lisätarve aiheuttaa jatkossakin suurimmat kustannukset vammaispalveluissa. Selvitysmiehen raportti osoittaa, kuinka tärkeitä avustajapalvelut ovat vammaisille henkilöille. On tärkeää, että avustajapalvelut ja niiden rahoitus turvataan vaikeavammaisille jo ensi vuonna. Aiemmassa sosiaali- ja terveysministeriön selvityksessä tällä vuosikymmenellä esitettiin vaikeavammaisten avustajapalveluiden rahoituksen

siirtämistä valtiolle tiettyjen vähennysten jälkeen.

Lakialoite on osa vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (380/1987) 9 §:n 2 momentti ja
lisätään 8 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 101/1995, uusi 3 momentti seuraavasti:

8 §

Vammaisille tarkoitetut palvelut

Vaikeavammaisella henkilöllä on oikeus henkilökohtaiseen avustajaan, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee avustajan suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista eikä hän ole jatkuvan laitoshuollon tarpeessa.

9 §

Taloudelliset tukitoimet

Kunnan on korvattava vaikeavammaiselle henkilölle asunnon muutostöistä sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimisesta hänelle aiheutuvat kohtuulliset kustannukset, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee näitä toimenpiteitä suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista eikä hän ole jatkuvan laitoshuollon tarpeessa. Henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2007.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2006

Ulla Anttila /vihr
Erkki Pulliainen /vihr
Johanna Sumuvuori /vihr
Heidi Hautala /vihr
Rosa Meriläinen /vihr

Janina Andersson /vihr
Jyrki Kasvi /vihr
Oras Tynkkynen /vihr
Anni Sinnemäki /vihr
Merikukka Forsius /vihr